

מדינת ישראל
הכנסת

ס. נ.

פרוטוקול מס' 24/א

סיטיבת ועדת החינוך והתרבות שהתקיימה
ביום ג', ט"ז באדר תשס"ז - 28.2.56
בשעה 11.20.

נוכחים:

- חברי הוועדה:
 - ש. פרסיץ - היו"ר
 - ד. הקטין
 - פ. זואריץ
 - ט. כפרית
 - א. חיל-נאור
 - י. רפאל

פוזמנים:

- י. טריד - המסנה למנהל הכללי במסד החינוך והתרבות.
- א. כר-תנא - סגן המנהל הכללי במסד החינוך והתרבות.
- י. ארליך - מנהל המחלקה להכשרת מורים במסד החינוך והתרבות.

סדר-היום:

- א. סאלות ותשובות.
- ב. אינפורמציה בקשר לטביחת המורים של החינוך העצמאי.
- ג. הסך הדיון על הכשרת מורים והסתלמותם.

=====

היו"ר ש. פרסיץ:

פותחת את הישיבה.

ד. הקטין:

בדברי ההסבר לתקציב מדובר על לשכות הנוער ועובדי המארגונים ליד מוסדות מקומיים המכוונים את המדריכים שהם מורים ומדריכים במרכזי נוער ובתל נוער. האם דבר זה קשור עם תנועות הנוער, האם המדריכים קשורים עם תנועות הנוער, ועם איזה?

ד. הקטין:

כן יש בדברי ההסבר דברים על כיתות הורטוגניות, איזה כיתות, במה הן הורטוגניות, במה מתבטאת ההורטוגניות שלהם?

בתמיכות לתנועות הנוער נאטר, כי כיתות 12,000 ל"י לשלוש תנועות הנוער המוכרות, מהן תנועות הנוער האלה? מה ההבדל בין צופים כלליים ופדרציה של הצופים?

פ. זוטריץ:

לפני שבוע קראתי בעתונות שהטכנים בבתי-הספר בישובי עולים עוסדים בפני מגירה מפני שלא קיבלו את התמיכה ממשרד החינוך והתרבות. רציתי לדעת מה נעשה כדי לקדם את פני הרעה?

היו"ר ש. פרטיץ:

רציתי לשאול מספר שאלות שמענינות אותי בקשר עם עבודתנו כרגע: (א) לאיזה יום קבע משרד החינוך והתרבות את חגיגות יום הפורים בבתי-הספר ובגנים?

(ב) השתדלתי למצוא בדברי ההסבר את קיום הבטחתו של שר החינוך והתרבות לתת פרס לספרות תורנית, ולא מצאתי זאת. רציתי לדעת האם עלינו לספל בשאלה זו, או האם הדבר מצא את ביטויו בתקציב הנוכחי ואם לא מצא - אנו רוצים לדעת מדוע?

(ג) במסר לנו על-ידי הכנסת לספל ביחס ההפליה בין החינוך ממלכתי-דתי לבין החינוך הממלכתי. באחת הישיבות העלית את השאלה הזו והצעתי לחבר-הכנסת רפאל לקחת דברים עם שר החינוך והתרבות ומשרד החינוך והתרבות, סמא יסתדרו הדברים תוך שיחה. לאחר זמן-מה שמעתי מחבר-הכנסת רפאל שלא בא על סימונו. היה זה לפני סחלתי. בסובי לעבודה מצאתי העתק מתזכירו שלח למשרד החינוך והתחצת. לכן הצעתי לסדר את הדברים הגלה ללא סיפולה של הוועדה. אולם אם יהיה צורך - תכנס הוועדה לענין זה, אם לא - אז לא.

עתה שמעתי מחבר-הכנסת רפאל שלא קיבל תשובה מספקת משר החינוך והתרבות. הייתי רוצה לדעת האם ישנה התקדמות בענין זה, או שיש הכרח לספל בכך כאן?

(ד) נתקבל אצלי מברק ממורי אגודת ישראל בקשר לשביתה על הלנת שכרם. התקשרתי עם דוקטור אבידור במשרד החינוך והתרבות כדי לדעת מי אשם בכך, אם משרד החינוך והתרבות העביר את כל תמיתו ואיבנו מפגד ואגודת ישראל אינה משלמת את המסכורות. עלינו לראות מה לעשות בענין זה.

י. שריד:

אשר לשאלתה של חברת-הכנסת הקטין בקשר ללשכת הנוער - הרי אין לסרכזי הנוער קשר עם תנועות הנוער. מה שמדובר שם על לשכת הנוער, אלה סרכזי נוער, סדריכים שהם עובדים שלנו, של לשכת הנוער.

אשר לתמיכה בתנועות הנוער - דק לשלוש תנועות זיתנת תמיכה זו. למעשה, דק לסתים: הצופים והתנועה המאוחדת. אבל הצופים מתחלקים לפדרציה מסויימת שנכללים בה גם הטיעוטים. העקרון הוא שהתמיכה זיתנת לתנועות נוער חסויות. לעת

28.2.1956

ש א ל ו ת.

י. שריד:

עתה ישנן שתי תנועות כאלה. בזמנו סיפלה ועדת החינוך והתרבות בכל הבעיה הזו וסיכמה סיכומים מהם התבאים שלפיהם אפשר לקבל את התמיכה. לפי שעה ישנן שתי תנועות נוער כאלה, אשר האחת היא חסויה עוד מתקופת הוועד הלאומי - הצופים - היתה זו תנועה ליד בתי-הספר. לאחר שוועדת החינוך והתרבות קבעה את אשר קבעה, הרי התנועה שקיבלה עליה תבאים אלה היתה התנועה המאוחדת. כל תנועה יכולה לזכות בתמיכה זו, אך טרם הסכימו לקבל על עצמן את התבאים. התמיכה הניתנת אינה גדולה והתנועה המאוחדת מקבלת רק 3000 ל"י, אבל יש לה גישה חופשית יותר לבתי-הספר. אולם שאלה זו עומדת כרגע על סדר-היום של דיוני הנהלת המשרד אם יש להשאיר את המצב הקיים או לשנות את התבאים. שאלה זו הועלתה בפני הסר גם בציבורות אחרים. אם יבואו כאן חידושים, נודיעכם.

אשר לכיתות הוטוגניות - בתקציב הסברנו דבר זה והמדובר הוא בילדים מפגרים. יש לנו שני סוגים של מוסדות בהם מתחנכים ילדים כאלה. ישנם בתי-ספר מיוחדים ויש ואנו פותחים ליד בתי-הספר הרגילים כיתה או שתיים שאנו קוראים להן כיתה הוטוגנית או נבדלת. במיתה זו אנו מרכזים את הילדים המפגרים בשכלם. ההבדל בין כיתה זו לכיתות אחרות הוא שאנו נותנים בכיתות הוטוגניות תקן הרבה יותר קטן של תלמידים. אם התקן לסורה בכיתה רגילה הוא 40 - 50 תלמיד, הרי בכיתה הוטוגנית התקן הוא 20 תלמיד. בהתחשב עם כך שהילדים מופרעים אנו נותנים לסורה בכיתה זו מספר קטן יותר של תלמידים, כי כאן דרוש טיפול אינדיבידואלי רחב.

אשר לשאלתו של חבר-הכנסת זלמריץ בקשר למטבחים העומדים בפני סכנת סגירה. אין סכנה כזו עתה. לעתים קרובות קורה שיש איזה פליגור בתשלום למועצות אזוריות מאחר שהחשב הכללי לא נתן את כל הסכום הדרוש לנו. תחילה הוא נותן לנו את הסכומים שהם קודם למשכורת הסורים ואחר-כך באים התשלומים לפעולות שונות. אצלנו זה מסתכם בסכומים גדולים ולא תמיד אנו מקבלים את מלוא התביעות, ובעיקר, בחודש האחרון חלה הגזבר ודבר זה השפיע במידת מה על כך. אולם עד כמה ששמעתי הועבר כבר הרבה כסף למועצות האזוריות ואין סכנה כזו.

אשר לשאלתה של חברת-הכנסת פרסיץ בקשר לקביעת ימי חג הפורים - משרד החינוך והתרבות לא קבע את החגיגות יום הפורים, אלא קבע את ימי החופש. ימי החופש השנה היו יום א' ו-ב' - כל שנה זה יוצא בפורים ובסוּסן פורים. השנה היו ליםורים ביום ה' ואת החגיגות ערכו ביום ו'. בהתיישבות העובדת חוגגים את החגיגות יחד עם ציבור הסובגרים. בבתי-הספר בעיר ובטושבה יוצאים הסורים לחופש ואת החגיגות עורכים לפני החופש. כידוע לכם, קובע לפעמים דבר מאד פרזואי כמו: על כל גני הילדים ישנה פסגתרנית אחת והיא אינה יכולה לאקדע לגזרים. לכן עורכים חלק מהגנים עורכים את החגיגות ביום ה' וחלק ביום ו'. כלומר, אלה הם דברים טכניים. אולם ברוב בתי-הספר בארץ עורכים את החגיגות לפני היציאה לחופש.

הלו"ר ש. פרסיץ:

האם ימי חופש אלה בקבעים על-ידי המשרד והם קבועים, או האם כל מורה רשאי לקחת לו עוד יום חופש מבלי שמשרד החינוך והתרבות יגיב על כך? לדעתי, אם קובעים את ימי החופש לסורים בימים א' ו-ב' יש לערוך את החגיגות ביום ו' ולא להקדים ולסגור את בתי-הספר ביום ו'. דבר זה קרה ברוב המוסדות במעבדות והגברות פיינסגליק והולצמן יוכלו למסור לכם פרטים היכן זה קרה.

28.2.1956

ש א ל ו ת ו ת ס ו ב ו ת

י. טריד:

אם יטבה ידיעה שמישהו סגר את הגן ביום
אני מבקש להודיענו על כך. אולם יש
ובית-ספר מסויים פונה אלינו בבקשה לשנות את ימי החופש לרגל תנאים
מסויים, הרי עליהם לקבל את אישורו של המפקח במקום; ישנם מקרים
שפורים רוצים לסגור את בית-הספר ביום ה' וללמד בשושן פורים - אם
ישנה לכך הצדקה במקום ואם המפקח פוצאטיס כאן סיבה מספקת, הוא
יכול לאשר זאת. אבל בלי אישור המפקח אין לעשות זאת.

אשר לפרס בספרות תורנית - לא אוכל לתת
לכם תשובה סופית. נסור לי שהיתה שיחה בין חבר-הכנסת רפאל לבין
השר. השר הסכים שיהיה פרס לספרות תורנית. אולם כרגע עומדת השאלה
אם הפרס הזה יוכל לצאת לפועל בשנה זו ביום העצמאות הזה, או שהוא
אמנם ייקבע לתמיד, אבל יינתן מהשנה הבאה. בתקציב הנוכחי לא היה
לנו כסף לפרס זה - וזה דבר חשוב. אבל בתקציב החדש יש גם סכום
כסף לפרס זה. ברור שהפרס יינתן החל מיום העצמאות הבא. אבל לגבי
שנת תש"ז נתגלו קשיים, כי אנו כבר הכרזנו על כל הפרסים האחרים
וטל צריך להגיש את החומר. לגבי פרס ז' טרם עסינו את ההכנות
הדרושות וספק אם אפשר יהיה להסדיר זאת עוד השנה. אבל אינני סוססך
כרגע להגיד לכם לא.

אני יודעת שהובטח פרס גם לתאטרון?

היו"ר ש. פרטיץ:

זה כבר קיים, כי ההבטחה ניתנה עוד לפני
כן והודענו עליו כאשר הודענו על כל

י. טריד:

יתר הפרסים.

י. רפאל:

מבחינה עקרונית ישנה החלטה חינוכית. אשר
לגבי הביצוע - הפנה אותי השר לדוקטור
איש-שלום לברר אם מבחינה טכנית ניתן הדבר לסידור. זה אמנם ניתן
לביצוע עוד השנה ודוקטור איש-שלום עשה את כל ההכנות הדרושות.
אבל ברגע זה הוברר שאין לו תקציב לכך. תחילה אמר השר, כי אין
זו שאלה כספית. אולם מאחר שסולקו כל העיכובים הטכניים - אמר
היום את הדברים עם השר מה בדבר התקציב.

י. טריד:

מאחר שהעיכובים הטכניים סולקו, הרי
דוקטור איש-שלום יוכל לבצע את הדבר, אבל
הוא יודע שאין לו הכסף לכך.

י. רפאל:

בקשר לענין ההפליות לגבי החינוך העצמאי -
בזמן מחלתה של היושבת-ראש היה על כך דיון
בוועדה ובתקבלה כאן הצעתה של חברת-הכנסת רזיאל-נגור בשני דברים:
תחילה - מטיל השר את הבירור על ועדה משרדית שצריכה להביא את
מסקנותיה לכאן לידיעת הוועדה; ב) בתבקסתי להגיש תזכיר.

י. טריד:

היה דיון והשר הבטיח למנות ועדה, ואכן
מינה אותה המורכבת משני מפקחי מחוזות
אשר האחד מהם הוא דתי, שני המפקחים האלה ביקרו במספר מקומות,
ובעיקר באותם המקומות שעליהם הצביע חבר-הכנסת רפאל. כל הדינים-
והחטובות הללו הועברו לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת. כל דין-
וחטבון המתקבל מהוועדה המבקרת במקומות אלו מעבירים לוועדת החינוך
והתרבות. הוועדה טרם סלימה את עבודתה. אולם במקומות
הקשים ביותר היא כבר ביקרה.

28.2.1956

מינפורמאציה בקשר לשביתת המורים של החינוך העצמאי.

ב. מינפורמאציה בקשר לשביתת המורים של החינוך העצמאי:

י. שריד:

אשר לענין טורי אגודת ישראל - נכון הדבר שהם לא קיבלו מסכורת חודש נובמבר. הם קיבלו מסכורת אוקטובר, ומחצית חודש ספטמבר קיבלו רק לפני חודש. המשרד חייב לאגודת ישראל מסכורת חודש ינואר. אבל אין הדבר באשמתנו כי אנו מסלמים לאגודת ישראל מסכורת אחת כאשר אנו מקבלים מהם את החתימות על מסכורת קודמת. אם אנו מסלמים מסכורת חודש ינואר, אנו מבקשים את הקבלות שהם שילמו חודש אוקטובר. מאחר שרק לפני חודש התחילו לשלם את המסכורת, הם לא הספיקו לאסוף את כל החתימות. אבל חלק מהחתימות הם הספיקו לאסוף ואנו יכולים לתת להם את כל מסכורת ינואר. אבל כאן נתגלה קוטי חדש.

אולם לפני זמן-מה יטבנו עם הנהלת החינוך העצמאי ועם המורים שלהם ומצאנו דרך לפטר ביניהם, כל הרי גם אז היתה שביתה. סלכטנו שאנו נשלם החודש את התשלום והנהלת החינוך העצמאי מקבלת מאתנו חודש מסכורת, כלומר, רק 75% מסום שכאשר יטבנו אתם והסתדלנו לפטר בין הנהלת החינוך העצמאי לבין המורים אמרנו שאם אנו נשלם 75% של המסכורת על אגודת ישראל לשלם את כל 100% ועוד סכום מסויים לשם היטול החוב. יוצא איפוא, כי אם אנו מסלמים מסכורת חודש ינואר, הם צריכים לשלם מסכורת חודש נובמבר - את כל החודש - ומשהו על חשבון חודש דצמבר מתוך הנחה שתוך 3 - 4 חודשים יתחיל הפיגור.

כן עזרנו להם לצאת מן הסבך על-ידי כך שנתנו להם לפני שלושת רבעי שנה סכום של 70.000 ל"י על-מנת לבנות-מדי חודש בחודש את המקדמה שקיבלו. מדי חודש הם באים ומבקשים שנדחה את הניכויים. בזמנו, כאשר עשינו את ההסדר בין הנהלת החינוך העצמאי לבין המורים שלהם ביקשה אגודת ישראל שלא לבנות מאומה ממסכורת חודש נובמבר ודצמבר כדי שיהיה להם סכום גדול יותר לשלם למורים. אזי הגענו לידי הסדר עם החשב הכללי שיש לבנות ממסכורת חודש ינואר, פברואר ומרץ אותם 70.000 ל"י. עתה כאשר הם באו לבקש את מסכורת חודש ינואר אמרנו לתת להם פחות ב-23.000 ל"י על חשבון החוב. הם אמרו, כי לא יוכלו לקבל זאת מסום שבמילא לא יוכלו לשלם את המסכורת למורים. הם אמנם אינם מבטיחים שהם הבטיחו שאפשר יהיה לבנות להם סכומים אלה, אך מתברר שאין להם הכסף הדרוש לתשלום המסכורת. עמדת משרד החינוך והתרבות בענין זה היתה שאנו איננו יכולים לפסוק. אם החשב הכללי יודע לנו שהוא מוכן לדחות את התשלום לעוד מספר חודשים, לא נתנגד לכך, אנו גם מוכנים להפליץ על כך. אולם הדבר תלוי בחשב הכללי.

ידוע לי, כי הרב לויין נפגש עם החשב הכללי ביום ו' וכפי הנראה לא היו כל תוצאות לכך מפני שלא הגיעו אלי כל ידיעות. מכל מקום, אם החשב הכללי יודע לנו שהוא מוכן לדחות את התשלום נוכל לשלם לאגודת ישראל את מסכורת חודש נובמבר.

אני מניח שאם פרצה שביתה תבואנה תביעות נוספות. אם הם ישלמו מסכורת חודש נובמבר ומשהו על חשבון מסכורת חודש דצמבר, הרי הדבר נדחה עד לשביתה הבאה.

אולם אני רוצה לציין, כי משרד החינוך והתרבות שילם את הכל ומוכן היה לשלם עוד לפני שבוע לאחר שהביאו את הקבלות בעד החודש סעבר. אולם העיכוב חל מסום שאגודת

28.2.1956

אינפורמציה בקשר לחביתת המורים
של החינוך העצמאי.

י. טריד:

ישראל לא רצתה לקבל את הכסף. החוב זהו ענין בין גודת
ישראל והחשב הכללי; אם הוא יעשה חסכון שהוא יכול לדחות את
מועד החלוקה - אנו לא נתנגד לכך. היות אדבר עם החשב הכללי
ואדע מה עמדתו בענין זה.

היו"ר ס. פרסיץ:

כרגע, איננו מטפלים במאלה זו,
הסבוע תדון הכנסת בתקציב וכו' עומדת
גם מאלה זו, כי לדעתי, המאלה דורשת את טיפולנו. מחר, לא
תקבל אינפורמציה נוספת, נדבר בכל הבעיה הזו.

אחר להרכב ועדת המסנה לחוק עבריינים
צעירים - לצערי הרב טרם הורכבה ועדת המסנה על-ידי יושב-ראש
ועדת החירותים הציבוריים. חברי ועדת החינוך והתרבות לוועדת
מסנה זו הם חברי-הכנסת: פרסיץ, רזאל-נאור, זואריץ, כפרית
ונצר. חברי ועדת החירותים הציבוריים לוועדת המסנה הם חברי-
הכנסת: צברי, ארם ויהודה. אך הם טרם נגמרו הבירורים בקשר
למפתח לפיו תורכב הוועדה.

כן עלינו להרכיב ועדת מסנה לענין
המסיון. אני מציעה את עצמי.

ג. הקטין: אף אני מציעה את עצמי.

א. רזאל-נאור: אף אני מציעה את עצמי.

ס. כפרית: אחרי-הצהרים נמסור את הצעותינו.

ג. המשך הדיון על זכירת מורים והשתלמות:

היו"ר ס. פרסיץ: ברחוקה נמסר'עתי בויכוח על הזכרת

מורים והשתלמות ונדחה את הסיכוח

בענין הסטיפנדריות ליום ה'.

פ. זואריץ:

חמענו 5אן על ד'רוג' המוריה הבלתי
מוסמכיה ומחלקיה אותה לחלוקה סוגיה:
הסוג הראסון - סח'ר לו רק מקצוע אחד; הסוג השני - עברו
את המקצועות העבריים; הסוג השלישי - טרם עברו גם את המקצועות
העבריים. נדמה לי, כי החלוקה בין סוג א' ל-ב' אינה צודקת
כל-כך מקום ליוצא, כי דינו של זה מעבר 10 מקצועות כדינו של
זה מעבר רק 3 מקצועות עבריים - לדעתי, הבר זה אינו מדרב'ן
את המורה להמסין להשתלח. נוסף לכך, חלוקה זו אינה צודקת.
נדמה לי, כי החלוקה צריכה להיות כזו: הסוג הראסון - אלה
סעברו את המקצועות העבריים והפדגוגיים; הסוג השני - אלה
סעברו את כל המקצועות העבריים; הסוג השלישי - אלה סעברו
חלוקה מקצועות עבריים עיקריים; הסוג הרביעי - אלה חלא עברו
כל מקצוע וכלל אינה מוסמכיה.

הטעם הדין על הכשרת טורים
והשתלמותם.

ח. כפרית:

לפי הדין-וחשבון שמענו כאן-נוקט
מחדר החינוך והתרבות באמצעות החובות
מאד להוספת הכרת המורים והשתלמותם. יש לציין, כי לא תמיד
יודעים המורים בדיוק את דעתם בכפר, ואין הדבר כלל קשור
בסמיכות מפני שישנה מורה הגמרו סמינרים ואינם מעוררים את חיי
בית-הספר. אולם ברור החלה התקדמות לגבי מצב בתי-הספר על-ידי-
כך שהוכנסו מורות צה"ל זו החנה הנציה; וכן הודות להיתוך
הפעולה בין מחדר החינוך והתרבות וגורמים ציבוריים האחראיים
למוסבי עולים, אשר האחד מהם הוא המרכז החקלאי.

לדעתי, יש להכניס בראש ובראשונה

את ההיקונים והוצעו כאן כמו הכרת המורה בחמינדיה עצמה מפני
הגם עת-המורה גמר סמינר ואינו מוסרם במקום עבודתו, והלימודים
מותאמים לזמני האוטובוס והיעוד הוא מלולי בלבד אזי בית-הספר
הוא יבא וקר ואיננו מושך את לבו של הילד עד כדי כך שיוכל
להגבר על אי-רצונה של ההורה לחלוח את הילד לבית-הספר. כידוע,
לצערנו, עדיין אין הביקור בכיתות הגבוהות של בית-הספר כל
חזיר. עדיין לא נוצר הקשר בין המורים להורים במידה מספקת.
לכן נראה המוכרח לבוא הינוי יסודי בהכשרת המורים בבתי-הספר
הכפריים.

קיבלתי בחמחה את התוספת לתכנית

הלימודים בקשר להקניית רעיון החינוך, האידיאה של החינוך -
אני אומרת את הדברים לגבי הכפר, אם כי הדבר חשוב גם לגבי
העיר, כאשר אני מדברת על מגמה זו לגבי ההכשרה הכללית של
המורים ולגבי יעודו של המורה בכפר, חרי הוא חייב להיות נוסא
החיים התרבותיים לא רק לגבי הילדים, אלא גם לגבי הנוער והמבוגרים.
על המורה להפעיל את הכוחות התרבותיים המקומיים וזאת יכול לעשות
רק אדם חגר במקום ומתערה בו ורוכס את אמונה של האנשים. זהו
היסוד הראשון להצלחה. לכן מוכרחת הכשרת המורים להיות מכוונת
לכך, אף להיות כללית יותר; והמגמה לגבי יעודו של המורה
בכפר צריכה להיות כזו שהוא הולך לכפר לא רק מפני שהכפר ויסודותיו
התרבותיים הם לפי רוחו, אלא גם מתוך הדגשת ערכו של הכפר במדינה.
אינני יודעת באיזה מידה מקרבת המחלקה הממונה על הכשרת מורים
את הגורמים הציבוריים העוסקים בכך. אבל נראה לי שזו צריך
להיות הקו.

מלענך, כי החנה הגדילו את מספר העות

הלימודים לטבע וחקלאות. אולם גם התוספת היא עדיין קטנה, כי
אותה התלמידים קחה בני כפר או הסמינרים נמצאים בכפר יש להם
זיקה לחקלאות ולטבע. אבל לגבי גרנות התלמידים קחה בני עיר
הרי זה מעט מדי חלום לעות בחבוע הסוקדנות לחקלאות ולטבע. נראה
לי, כי הכשרה זו חייבת להיות יסודית יותר. ידוע לי שישנה קורסיה
להשתלמות מורים במקצועות אלה העורכים סתויה. דברים אלה יש
לתת למורה אם עליו להיות נוסא התרבות בכפר. מסוינה זו גם המורה
וגם הגזנת ממלאים אותו תפקיד.

אשר למדלוייה בתכנית הלימודים הרי

היא באמה מקיפה מסתיה רחביה. אולם כאשר אני באה למקומות
הסונים אני רואה שהמורה אין להם ראיה ידועה של מלאכה או
זמרה. מכל המוסבים בהם ביקרתי, הרי רק במוסב אחד מצאתי סוס
זמרה כמקצוע ומלמדים אותו פעמיים בחבוע מאתר שבקרבת מקום יסנו
קיבוץ ומסח בא המורה פעמיים בחבוע לתת היעוריה. חרי כליצד
אפשר לדבר על כך חבית-הספר ימחוך ויתן לילד אותה ילדות סאין
הוא מקבל בבית.

ועדת החינוך והתרבות
28.2.1956.
המטען הדיוני על הכשרת
מורים והשתלמותם.

ח. כפרייה:

יזונה הצעה על חוטמת סעות לימוד
במסגרת הגיה וחירת הנפש בסמינריה ולאן דווקא רק לאותה המוריה
המקבליה הכשרה לחינוך מיוחד, אלא ים לתת הכשרה זו לכל המוריה.
וזאת, מפני שהלימוד מוכרח להיות אינדיבידואלי. שבעי הדבר
חיננה ילדיה אחר במידה מסויימת הם כבדי חינוך. א בל לו היתה
הגיה אליהם אינדיבידואלית יותר נראה לי, כי אפשר היה לתקן
את המצב. אנו ראינו את עבדחה של המורה רבקה גובר בחבל לכוח
אחר הראתה לנו שיפוסו ילדיה סאילו נמצאו במקום אחר בנקל היו
הופכים להיות פועיח. אולם מתוך כך שהיא מתמסרת אליהם, היא
הגיעה להיגיה עצומה.

אחר להשתלמות המוריה - כולנו -

מחוכנעיה חיעבור עוד זמן רב עד אחר נגיע לידי כך חכל המוריה יהיו
בוגרי סמינריה. כידוע, בלונה סעברה פוטרן 180 מוריה בלחי
מוסמכיה ואחר כך קיבלו אותה חזרה מחוסר מוריה. עד היום ים
מחסור רב במוריה בצפון, כאז כן עתה, אולי צריך היה ללכת בדרך
ההיא בה הלכו מחוסר ברירה וקיבלו אנחיה סהיון להח תעודות מחוץ-
לארץ. משה כן ים להקפיד ביותר על ענין השתלמות המוריה. אמנה
אותיה בדרכיה של עידוד והקלות ואני מאמינה מזה יביא במחך
הזמן לחיפור השתלמות.

כך הדבר לגבי הכשרת מנהלי בתי-ספר

סאף הם איננה מסמכיה ואיננה יודעיה מהו תפקידה ואיננה מסוגליה
למלא את תפקידה כראוי. אולם לא-סמענו מהו מספר המפקחיה, מהי
ההדרכה סנותן המפקח, האם נותניה למפקח להגיע לעיניה קרובות יותר
לבתי-הספר? כי ידוע על בתי-ספר בצפון ססח לא ביקרו המפקחיה
זה סנה.

אני מוכרחה לציון, כי רמחה של

בתי-הספר המסתייכיה לחינוך ממלכתי-דתי היא לרוב נמוכה יותר,
בעיקר, של המוריה דלא-סל הגננות. לכן סאלתי אח המוריה הדתייה
מסתתפיה בחוגיה והאם גם עליהם מוטלה חובת השתלמות. ידוע לי,
כי המרכז החקלאי המטפל במוחבי עוליה בהח קידח חינוך ממלכתי-
דתי נאבק קחה עם החאלה כיצד להביא את המוריה לידי כך חיעלו
את הרמה ויקמרו קחריה עם ההוריה, כי ברוב המקריה אין הם יכוליה
ליצור את הקחריה.

אנו עובדיה בגבולות מסויימיה של

התקציב. אבל לא הכל עומח-התקציב. לדעתי, ים צורך והכרח ביותר
חיחוף עם המוריה ותלמידי הסמינר, כי אנו כבר נוכחנו לדעת
סאות מורה המוכן יותר מעוניין יותר בעבודתו ידוע ליצור יותר
באותה התנאיה בהח הוא נמצא הן לגבי בית-ההוריה, או ססח האדמה
המקיפה את צריך בית-הספר. לכן ים להקפיד יותר מכפי שהקפידו
עד עתה.

א. רזאל-נאור:

נדמה לי, כי אחת הבעיות היסודיות
סאנו עומדיה בפניהן במדינה הזו

היא הכשרת מוריה, אחר ממנה מסתעפה סיבות לאותה ירידה סאנו
מרגייה בה בחדה החינוך בכלל. א לם בדרך לי סככל סנמהר לחסל
את החופעה הזו של המוריה הבלתי מוסמכיה יוטב החינוך. אני רואה
בדאגה סמסוד החינוך והתרבות מפטר-מוריה בלתי מוסמכיה מאחר-
סלא עמו את המאמץ הנדרח להשתלמותם ואחר-כך חוזר ומקבל אותה לעבודה
מחוסר ברירה, הרי ים לראות סלא נעמוד בפני האין ברירה.

ועדת החינוך והתרבות
28.2.1956
המשך הדיון על הכשרת
מורים והשתלמותם.

א. רזיאל-נאור:

עדיין לא התברר לי אם המדרשות בנהלל
וגבעת דוסינגטון הן חממות כדי לגדל מצב זה של מורים בלתי
מוסמכים, כלומר, אם מורה העובר כור זה מציע לדרגת מורה בלתי
מוסמך ולשוב יבוא זרם של מורים בלתי מוסמכים?

אני חושבת שיש לחקור על סינדי מבנה
הסמינר, כי מאותה שנה הסמינר חדל להיות בן 6 - 5 שנים, כולל
מכינות, גרמנו, לרעה ולא לטובה. מתברר, כי דווקא הסמינר
ארוך יותר אפסר להקנות לא רק ידיעות אלא לעצב את מטרת החינוך
נגד עיניהם של בני הנוער. יש לבטל את הכפילות האדמיניסטרטיבית
לגבי הבעלות על המכינות ולהעמיד את הסמינר על 5 - 6 שנות
לימוד בבעלות מחד החינוך כדי שתהיה זו יחידה חלמה. אני מחשיבה
מאד את המדיניות של מתן הלוואות למחיה מפני שיחנך רבים הזקוקים
לכך. אבל במידה ונסנה את מבנה הסמינרים, הרי יהיה במתן הלוואות
אלה מעין כוח מושך למוסדות כוללים אלה יותר מאשר לבתי-ספר חינוכיים.
אולי יהיה בכך מחוץ שלא לשמה נגיע טוב למצב של לחמה.

כאן אני מוכרחה להתעכב על מטרת החינוך
בישראל. מר ארליך בהרצאתו אמר מקצוע זה הועבר מתכנית הלימודים
של כיתה ב' לתכנית הלימודים של כיתה א'. אולי נדמה לי, כי
מקצוע זה של מטרת החינוך בישראל צריך ללחץ את תלמיד הסמינר לא
רק בחיבור זה של תולדות החינוך - אבל בחוץ פניה ואופן אינו צריך
להתבסס על הסעיף המפורסם של מטרת החינוך בישראל, כי סעיף זה
יש בו פגמים רבים - אלא מקצוע זה צריך להיות נוסא החייה
בסמינר.

מדוע לא בוצע איחוד הסמינרים ומיזוג
והענין טרח נגמר - גם דבר זה אינו עיוני לשפר את פני המצב.

כאשר מדבריה על הכשרת מורים אי-אפשר
שלא לדבר על חכנית הלימודים. יחנה עתה נטייה לצרף חדרים
לכל מקצוע. כל מאמץ הוא בוודאי רציני-בנסיון לחפש דרך להעלות
את הרמה. אבל נדמה לי, כי אנו הולכים מקיצוניות אחת להנייה,
מפני לעכסיו ילחו חדרים וגליונות עבודה
הסוגיה. אבל יש לי חשק אם באמת הדבר עיוני להביא תועלת רבה,
בעיקר, עתה כאשר אנו עומדים בפני מצב שהמורדים מתרדקנים מחכמה.
כן הדבר לגבי הדרכת המנהלים, כי יחנה מנהלים שאינם יכולים
להיות האיחיות הפדגוגיות והדידקטיות בבית-הספר. אני מבינה שלעזרת
מחכוון לבוא המסדר על-ידי חליחחו חומר זה. אולה לאלה גח-החומר
בכתב לא יועיל. לכן יש להגדיל את מספר המדריכים והמפקחים כדי
שיוכלו להגיע לכל המקומות.

אני מצטעדת ביטלן אותה מדרסה למדריכים
בחל-אביב עקב סמכויות ותקציב - אם כי זה דבר חשוב - אבל יש
להרחיב את המדרסה וליצר מדריכים נודדים שיצאו מכל מרכז על-מנת
סיגיעו ליחוביה הרחוקים.

אני מעריכה את הנעשה בהשתלמות מורים,
הן בהשתלמות הוטפת והן במרכזיות, וכן הנסיון להביא את המורים
שלא עמדו בבחינות לחת להם אפשרות לגשת לבחינות. אולה גם בענין
זה של הכשרת המורים יש להרבות את מספר המדריכים שיגיעו למקומות
הרחוקים וכן מהמורים יחפנו לימי עיון.

נדמה לי, כי הייתה בה הולכיה לגבי
המורים המלמדים בבתי-ספר מיוחדים של העלאת המחכמה, מוצדקת בלי
כל ספק. אך נדמה לי, כי יהיה זה נכון אם ננהיג דירוג בולט
יותר לגבי מורים מוסמכים ובלתי מוסמכים, וכן דרגות בינייהם.

א. רזיאל-נאור:

אף יח' לתת תגמול מתאימה למורים ההולכים לעבודה למקומות מרוחקים, כי אם נותנת תגמול מתאימה לאותו פועל העובד בפוספטיח, מדוע לא לתת למורה המלמד סח' אה' ילדי אותו פועל? אז ידע המורה העליון לעבוד לא לפי לוח הזמנים של האוטובוס אלא לפי לוח הזמנים של הכיתה.

אשר לבית-הספר לחינוך בבית-הכרה - בזמנו, כאשר הוחלט על חינוך הסמינר בבית-הכרה והפיכתו לבית-ספר גבוה לחינוך הובעו ספקות רבות בוועדה. נדמה לי, כי עתה אפשר להגיד שהיה זה גטיון שלא הצליח לא רק מנקודת מבט של התלמידים החסכו לקבל כאן דרגה אקדמאית ולעתה הם עומדים בפני מצב בלתי ברור הן לגבי התעודה שהם מקבלים והן לגבי ההכנה, כי הם מקבלים תעודה של בוגר סמינר ולא תואר אוניברסיטאי; נוסף לכך אין לתת ההכנה המספיקה לוורות בבית-ספר תיכון ואין לתת אפשרות להסתגל להוראה בבית-ספר יסודי מפני חניטו להצמיח לתלמידיהם כהצטמקו ויוצא מזה מורה שלא קיבל את המכשירים המתאימים כדי להורות במעברות וביוסובי כפר. יח' לעשות ניתוח יסודי ולהודות בכשלונות. יח' להתזיר את הסמינר לקדמותו ולצרף אליו את כיתות ההכנה. בלי ספק, יח' ליצור את המסגרת המתאימה לבית-הספר הגבוה לחינוך באוניברסיטה.

י. רפאל:

נעתיח מאציה ניכרים להסתלמות המורים. אבל נדמה לי, כי המקור למצב זה הוא בסמינריה עצמה. אנו מרבים לדבר על המוריה הבלתי מוסמכים ויח' לדבר על המוריה המוסמכים שידיעותיהם מועטות מאד. יח' ואנו מקבל מכהבית מאנשיה' שאינם יודעים עברית וממשיכים בהוראה. - יתכן ויח' לשים לב לכך יותר בסמינרית. הן גם אנו יודעים, כי ישנה ירידה ברמת הלימודים בלמינריה והיא אינה כפי שהיתה. כן יח' לשים לב במפעלי ההסתלמות.

נדמה לי, כי עיקר הדגש הווח על מקצועות הטבע, עבודה-יד, ציור ועוד, ומעט מאד סמיה לב ללימודי היהדות.

אשר למוריה הבלתי מוסמכים - נדמה לי, כי אין די לחץ לפתרון הבעיה הזו מפני שאין המצב עתה דומה למצב שהיה מיד עם בוא העליה הגדולה. עתה הפך מקצוע זה למקצוע מכובד ויסתלבות את ההסתלמות על-ידי הקמת פער-בדירוג ובאמצעים אחרים, כי המספרים שמענו עליהם עדיין מדאגיה. אם כי אינני חושב שהפתרון הוא בהדרכה, אלא יח' להפנות תבועה של מאמץ להסתלמות.

יח' לי רוחם הדרוב חולחיה את המוריה הבלתי מוסמכים לאזוריה מרוחקים, אשר לתת להם הפיקוח אינו סגיר; ואולי יח' לצקוט בחיטה אחרת מפני מדווקא' למקומות ההם יח' לאכין מוריה טובים יותר מאשר למקומות המרכזיים.

לדעתי, יח' להעביר את הסמינר למוריה-ערבים למרכזי היחוב הערבי. נדמה לי, כי יפו אין זה המקום המתאים ביותר למוסד זה.

רציתי להפנות תחומת לבכם להכבדות שהוטלו בזמן האחרון בקשר לאיסור הלוואות לתלמידי הסמינריה: עליהם להביא ערבויות והתחייבויות עקב העברת הענין לטיפולו של המוסד שהוקם "יהב". אין לי דבר שהטפול במתן הלוואות יהיה מרוכז במוסד אחד, אבל אין תלמידי הסמינריה צריכים לסבול.